

2019 YILI AKREDİTASYON KURULUŞLARI GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

Mayıs, 2020 | ANKARA

Önsöz

2017 yılında bu yana idari ve mali açıdan bağımsız şekilde çalışan Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), kısa sürede oluşumunu ve kurumsallaşma sürecini tamamlayarak ulusal ve uluslararası alanda tanınırlığını artırmıştır. Bu kapsamda, YÖKAK'ın Avrupa Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Birliği (European Association for Quality Assurance in Higher Education- ENQA) ile Asya-Pasifik Kalite Ağı (Asia-Pacific Quality Network-APQN)'na üyelik başvuru süreci başarı ile tamamlanmıştır.

Kalite güvencesi sisteminin değerlendirilmesinde ulusal bir kuruluş olarak YÖKAK'ın odaklandığı en önemli kavramlar; hesap verebilirlik, şeffaflık, öğrenme çıktıları, kanıta dayalı yaklaşım ve yenilikçiliktir.

YÖKAK'ın üç temel görevi bulunmaktadır. Bunlardan ilki, yükseköğretim kurumlarının misyon ve hedeflerini gerçekleştirmesine odaklanan iç kalite güvence sisteminin yapılandırılmasını desteklemek ve bu sistemin dış değerlendirmesini yapmaktır. Bu kapsamda; üniversitelerin, dünyadaki gelişmeler ve ülkemizin hedeflerini dikkate alarak belirledikleri misyonları doğrultusunda ilan ettikleri hedef ve stratejilerinin nasıl izlendiği ve bunlara ilişkin hangi önlemlerin alınarak iyileştirmelerin yapıldığı konuları esas alınarak kurumların güçlü ve gelişmeye açık yönlerinin ortaya çıkarılması sağlanmaktadır. YÖKAK bu amaçla yükseköğretim kurumlarının kendi kalite güvencesi sistemlerini oluşturmalarına ve geliştirmelerine rehberlik etmektedir.

YÖKAK'ın ikinci görevi, ulusal ve uluslararası akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve tanınması süreçlerini yürütmektir. Kuruluşların YÖKAK tarafından tanınması veya yetkilendirilebilmesi için, program akreditasyonuna ilişkin uygulama ve ölçütlerinin ulusal ve uluslararası standartlarla uyumlu olması ve sonuç-çıkıtı odaklı akreditasyon yaklaşımını benimsemiş olması gerekmektedir. Bu kapsamda YÖKAK, ülkemizde faaliyet gösteren 12 ulusal akreditasyon ajansını yetkilendirmiş ve 3 uluslararası ajansı ise tanımıştır.

YÖKAK'ın üçüncü görevi ise yükseköğretim sisteminde kalite güvencesi kültürünün yaygınlaştırılmasıdır. YÖKAK, bu kapsamda yükseköğretim kurumlarına yönelik rehberlik hizmetleri sunmakta, etkinlikler organize etmekte ve çeşitli yayın faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

YÖKAK, program akreditasyonu süreçlerinin güçlenmesi ve yükseköğretim kurumlarına rehberlik eden etkin bir yapıya kavuşması hedefiyle; ülkemizin koşullarını dikkate alan ve dünya ile uyumlu bir akreditasyon sisteminin kurulması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda, ilk kez 2019 yılı için olmak üzere *“Akreditasyon Kuruluşları Genel Değerlendirme Raporu”* hazırlanmıştır. YÖKAK'ın bugüne kadar ulusal ve uluslararası akreditasyon alanında yapmış olduğu çalışmalar ve faaliyetler dikkate alınarak oluşturulan bu rapor ile program akreditasyonu süreçlerinin genel durumunun ortaya konması amaçlanmıştır.

Son olarak, program akreditasyonu çalışmalarını başarıyla yürüten tüm akreditasyon kuruluşlarımıza ve özverili çalışmalarını nedeniyle *YÖKAK Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının Tanınması ve Yetkilendirilmesi Komisyonu*'na teşekkür eder bu genel değerlendirme raporunun ülkemizde yükseköğretim alanında kalite güvencesi sisteminin gelişimine ve iyileştirme çabalarına katkı sağlamasını dilerim.

Prof. Dr. Muzaffer ELMAS

Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanı

İçindekiler

Önsöz	3
İçindekiler	5
Tablolar	6
Şekiller	6
Giriş	7
1. Program Akreditasyonu Çevrimi ve Akreditasyon Kuruluşları	8
1.1.Ulusal Akreditasyon Kuruluşları	9
1.2.Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları	11
2. Akredite Programlar	13
3. Tematik Analiz Raporları Genel Değerlendirmesi	18
4. İzleme Raporları Genel Değerlendirmesi	21

Tablolar

Tablo 1. Kalite Değerlendirme Tescil Belgesine Sahip Ulusal Akreditasyon Kuruluşları.....	11
Tablo 2. Tanınan Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları.....	13
Tablo 3. Tematik Analiz Raporlarına Dayalı Olarak Oluşturulan Güçlü ve Gelişmeye Açık Yanlar.....	18
Tablo 4. İzleme Raporlarına Dayalı Olarak Gözlenen Güçlü ve Gelişmeye Açık Yanlar	23

Şekiller

Şekil 1. Program Akreditasyonu ve Akreditasyon Genel Çevrimi	8
Şekil 2. Ulusal Akreditasyon Kuruluşları Başvuru, Değerlendirme ve Karar Süreci	10
Şekil 3. Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları Başvuru, Değerlendirme ve Karar Süreci	12
Şekil 4. Akredite Program Bilgileri	15
Şekil 5. Akredite Programların Alanlara Göre Dağılımı	16
Şekil 6. En Az 1 Adet Akredite Programı Olan Yükseköğretim Kurumu Sayısı	16
Şekil 7. 15 ve Daha Fazla Akredite Programa Sahip Üniversite Listesi	17

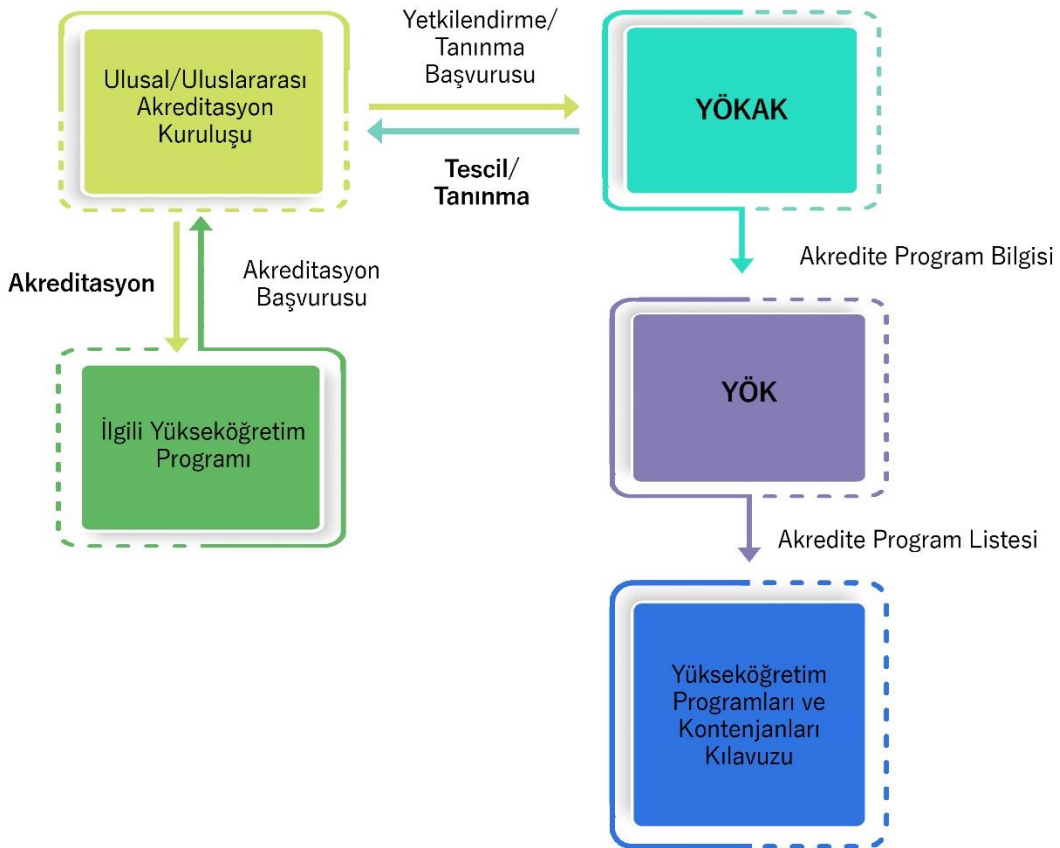
Giriş

Bugün, yükseköğretim sistemlerindeki eğilimler, bir yandan yükseköğretim kurumları için rekabeti ön plana çıkarırken diğer bir yandan da farklı yükseköğretim sistemlerini birbirlerine daha çok yakınlaştırmaktadır. Bu durum; yükseköğretim kurumlarının daha şeffaf, iş birliğine uygun ve kalite odaklı olmasını zorunlu kılmaktadır. Uluslararası yükseköğretim sistemleriyle bütünleşik olan Türk Yükseköğretim Sistemi'nde de bu eğilimlerin etkisiyle benzer gelişmeler yaşanmış; yükseköğretimde kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin 2000'li yıllarda Bologna süreci ile başlayan çalışmalar, 2015 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun yapılmasıyla ciddi ivme kazanmıştır.

Kuruluşundan itibaren ulusal gereksinim ve hedeflerin yanı sıra uluslararası kalite güvencesi sistemlerinin yöntem ve modellerini de izleyen ve özümseyen YÖKAK için en önemli kurumsal hedef; yükseköğretim kurumlarına eğitim ve öğretim süreçleri, araştırma ve geliştirme etkinlikleri, idari yapıları ve toplumsal katkı mekanizmalarının kalite güvencesi noktasında ayna tutabilmek, gelişime açık yönlerini ortaya koyabilmek böylece ulusal yükseköğretim sistemimizin niteliğinin yükselmesine ve buradan hareketle çağının gerektirdiği becerilerle donanmış, öğrenmeye, gelişime, ortak çalışma süreçlerine yatkın olan nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesine anlamlı katkılar sağlamaktır. YÖKAK, bu hedeflere dayalı olarak iç ve dış kalite güvencesi süreçlerini yürütmekte ve program akreditasyonu alanında bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi ve tanınması faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda 12 ulusal akreditasyon kuruluşunun yetkilendirme, 3 uluslararası akreditasyon kuruluşunun da tanınma süreçleri tamamlanmıştır. Ayrıca ulusal ve uluslararası akreditasyon kuruluşları ile çok sayıda bilgilendirme, eğitim ve değerlendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

1. Program Akreditasyonu Çevrimi ve Akreditasyon Kuruluşları

Türkiye’de ulusal akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve uluslararası akreditasyon kuruluşlarının tanınması süreci, 1 Temmuz 2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7033 sayılı Kanun ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen Ek Madde 35 hükümlerine göre YÖKAK tarafından yürütülmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen işlemlere ilişkin genel çevrim Şekil 1’de ortaya konmuştur. Buna göre, ulusal ve uluslararası akreditasyon kuruluşları tarafından gerçekleştirilen ve YÖKAK tarafından kabul edilen akredite program bilgileri YÖK’e iletilmekte ve Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS), Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu’nda listelenerek paydaşlarla paylaşılmaktadır.

Şekil 1. Program Akreditasyonu ve Akreditasyon Genel Çevrimi

1.1.Ulusal Akreditasyon Kuruluşları

Ulusal akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilerek bu kuruluşlara *Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi* verilmesi, *Yükseköğretim Alanında Faaliyet Gösteren Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine İlişkin Yönerge* hükümlerine göre YÖKAK tarafından gerçekleştirilmektedir. Buna göre, ulusal akreditasyon kuruluşlarının başvuru, değerlendirme ve karar süreçleri aşağıdaki şekilde (Şekil 2) gerçekleştirilmektedir.

YÖKAK ulusal akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi sürecinde aşağıdaki **yedi temel ölçütü** dikkate almaktadır:

1. Kuruluşun; önceden tanımlanmış ve ilan edilmiş misyon ve hedefleri olmalı; faaliyetlerini bu hedefler doğrultusunda sürdürmeli, yönetim süreçlerine uygulamalarına geniş paydaş katılımı sağlanmalı, çıktı odaklı program akreditasyonuna ilişkin uygulamaların ve kullanılan ölçütlerin ulusal ve uluslararası standartlara (özellikle ESG) uygun ve güvenilir olduğu ve kararlarının isabetli olduğu kanıtlanmalıdır.
2. Kuruluşun, kurumsal ve mali yapısı mevzuata ve faaliyet alanına uygun, sağlam ve sürdürülebilir olmalıdır.
3. Kuruluş, organizasyonel yapılanması, operasyonel süreçleri ve resmî sonuçların sorumluluğu açısından bağımsız hareket etmelidir.
4. Kuruluş, program akreditasyonu faaliyetlerinin sonuçlarını analiz eden genel değerlendirme raporlarını düzenli olarak yayımlamalıdır.
5. Kuruluş, program akreditasyonu faaliyetlerini yürütmek için hem insan kaynağına hem de finansal bakımdan yeterli ve uygun kaynaklara sahip olmalıdır.
6. Kuruluş, faaliyetlerinin çıktılarının izlenmesi, değerlendirilmesi, güvence altına alınması ve sürekli iyileştirme çalışmalarının yürütülebilmesi amacıyla uygun iç kalite güvencesi süreçlerine sahip olmalıdır.
7. Kuruluş faaliyetlerinin ulusal ve uluslararası standartlara (özellikle ESG) uyumluluklarının değerlendirilmesi ve kalite güvence sisteminin sürekli iyileştirilmesi için dış değerlendirme süreçlerine dâhil olmalıdır.

2019 yılı sonu itibarıyla yetkilendirilen (*Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi*'ne sahip) 12 ulusal akreditasyon kuruluşu bulunmaktadır. Bu kuruluşların listesi Tablo 1'de verilmiştir.

2 Başvuru Dosyası

Başvuru dosyası, aşağıdaki bilgi ve belgeler ile eksiksiz olarak hazırlanır:

- Başvuru dilekçesi (imza yetkisi bulunan kişi tarafından)
- İlgili ölçütlerin kuruluş tarafından karşılandığına ilişkin kanıtlarla hazırlanacak **Öz Değerlendirme Raporu**

4 Ön Değerlendirme

Ön değerlendirme, Kurul uzmanları tarafından **15 gün** içerisinde gerçekleştirilir.

6 Karar

Kurul tarafından aşağıdaki kararlardan biri verilir:

- 5 yıl yetkilendirme
- 2 yıl yetkilendirme
- Ret

1 Ön Kayıt

Kuruluş ve kullanıcı kayıt bilgileri **YÖKAK Ön Kayıt** sayfasına girilir.

3 Başvuru

Akreditasyon Kuruluşları sistemi üzerinden elektronik başvuru yapılır.

5 Başvuru Değerlendirme Raporu

Başvuru Değerlendirme Raporu, Komisyon tarafından **30 gün** içerisinde hazırlanır ve Kurul'a sunulur.

7 İtiraz

Kuruluş tarafından **30 gün** içerisinde Kurul'a itiraz başvurusu yapılabilir.

Şekil 2. Ulusal Akreditasyon Kuruluşları Başvuru, Değerlendirme ve Karar Süreci

Tablo 1. Yetkilendirilen Ulusal Akreditasyon Kuruluşları*

1	Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER)
2	Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD)
3	Fen, Edebiyat, Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Akreditasyon Derneği (FEDEK)
4	Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK)
5	İlahiyat Akreditasyon Ajansı (İAA)
6	İletişim Araştırmaları Derneği (İletişim Eğitimi Değerlendirme Akreditasyon Kurulu (İLEDAK)
7	Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK)
8	Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK)
9	Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD)
10	Turizm Akademisyenleri Derneği (Turizm Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu-TURAK)
11	Türk Psikologlar Derneği (TPD)
12	Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (VEDEK)

* 2019 yılı sonu itibarıyla alfabetik olarak sıralanmıştır.

1.2. Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları

Uluslararası akreditasyon kuruluşlarının tanınarak bu kuruluşlara *Tanınma Belgesi* verilmesi, YÖKAK tarafından hazırlanan *Yükseköğretim Alanında Faaliyet Gösteren Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine İlişkin Yönerge* hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Buna göre, uluslararası akreditasyon kuruluşlarının başvuru, değerlendirme ve karar süreçleri aşağıdaki şekilde (Şekil 3) gerçekleştirilmektedir.

2 Başvuru Dosyası

Başvuru dosyası, aşağıdaki bilgi ve belgeler ile eksiksiz olarak hazırlanır:

- Niyet mektubu
- Başvuru formu
- İlgili ölçütlerin kuruluşlar tarafından karşılandığına ilişkin kanıtlar

4 Ön Değerlendirme

Ön değerlendirme, Kurul uzmanları tarafından **15 gün** içerisinde gerçekleştirilir.

6 Karar

Kuruluş tarafından aşağıdaki kararlardan biri verilir:

- 5 yıl tanınma
- Ret

1 Ön Kayıt

Kuruluş ve kullanıcı kayıt bilgileri [YÖKAK Ön Kayıt](#) sayfasına girilir.

3 Başvuru

[Akreditasyon Kuruluşları sistemi](#) üzerinden elektronik başvuru yapılır.

5 Başvuru Değerlendirme Raporu

Başvuru Değerlendirme Raporu, Komisyon tarafından **30 gün** içerisinde hazırlanır ve Kurul'a sunulur.

7 İtiraz

Kuruluş tarafından **30 gün** içerisinde Kurul'a itiraz başvurusu yapılabilir.

Şekil 3. Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları Başvuru, Değerlendirme ve Karar Süreci

YÖKAK, uluslararası akreditasyon kuruluşlarının tanınması sürecinde aşağıdaki **iki temel ölçütü** dikkate almaktadır:

1. Kuruluş, program akreditasyonuna ilişkin uygulamalarının ve kullandığı ölçütlerin ulusal (ülkemizin) ve uluslararası standartlara (özellikle ESG) uygun ve güvenilir olduğunu kanıtlamalıdır.
2. Kuruluş, “çıktı odaklı” akreditasyon (öğrenme çıktıları, öğrenci başarısının izlenmesi, ölçme değerlendirme yaklaşımları, mezun görüşleri vb.) yaklaşımını benimsemiş olduğunu kanıtlamalıdır.

2019 yılı sonu itibarıyla tanınan 3 uluslararası akreditasyon kuruluşu bulunmaktadır. Bu kuruluşların listesi Tablo 2’de verilmiştir.

*Tablo 2. Tanınan Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları**

1	Agency for Quality Assurance (AQAS)
2	Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB)
3	Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA)

* 2019 yılı sonu itibarıyla alfabetik olarak sıralanmıştır.

2. Akredite Programlar

Türkiye’de program düzeyinde akreditasyon faaliyetleri ulusal ve uluslararası akreditasyon kuruluşları tarafından yürütülmektedir. 2016 yılından itibaren akredite program bilgileri *YKS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu’nun* (eski adıyla ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu) 15 numaralı sütununda yayımlanmaya başlanmıştır.

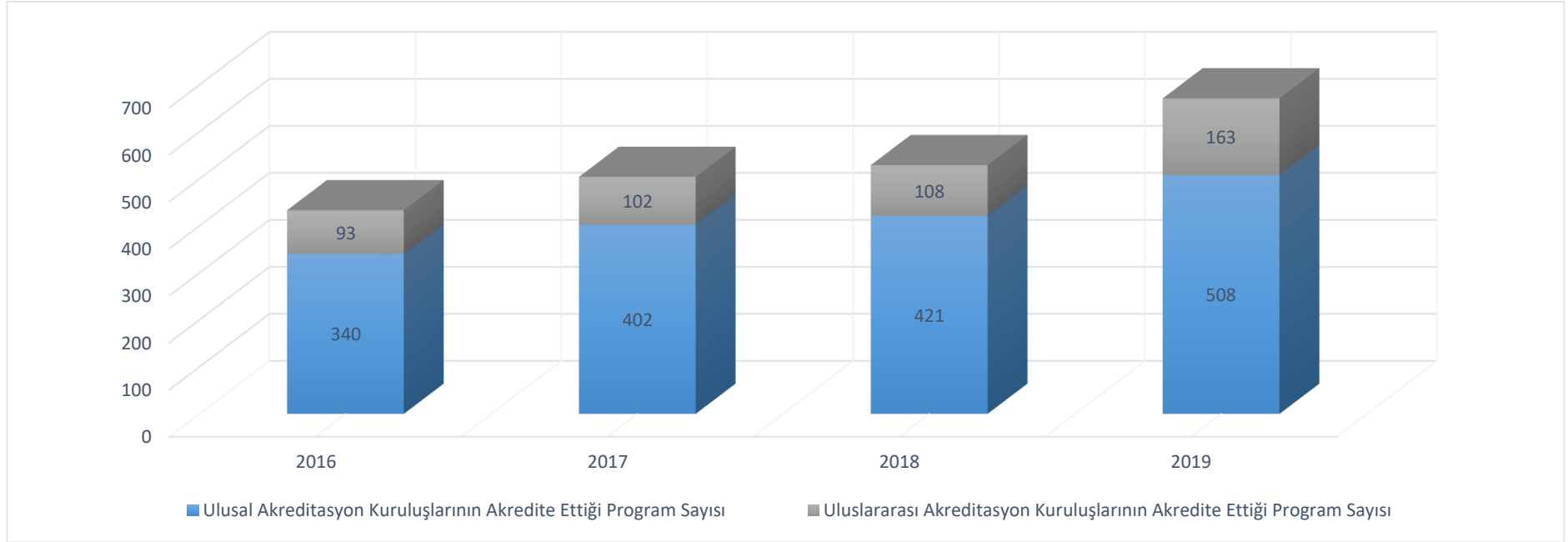
Akredite program bilgilerinin kılavuzda yayımlanması ve farklı alanlarda faaliyet gösteren ulusal akreditasyon kuruluşu sayısının artması ile 2016-2019 yılları arasında akredite program sayılarında önemli gelişmeler sağlanmıştır. Şekil 4’ten de anlaşılacağı gibi, akredite program sayılarında yıllar itibarıyla istikrarlı bir artış görülmektedir. Bu doğrultuda, 2016 yılına göre 2019 yılında akredite program sayısı ise %55 artmıştır. 2019 yılında akredite lisans programlarının mezun veren tüm lisans programlarına oranı %10,53 olarak gerçekleşmiştir.

Alan bazlı akredite program verileri ise Şekil 5’te sunulmuştur. Buna göre, mühendislik alanındaki akredite program sayısı diğer alanlara kıyasla daha yüksektir. Toplam mezun veren

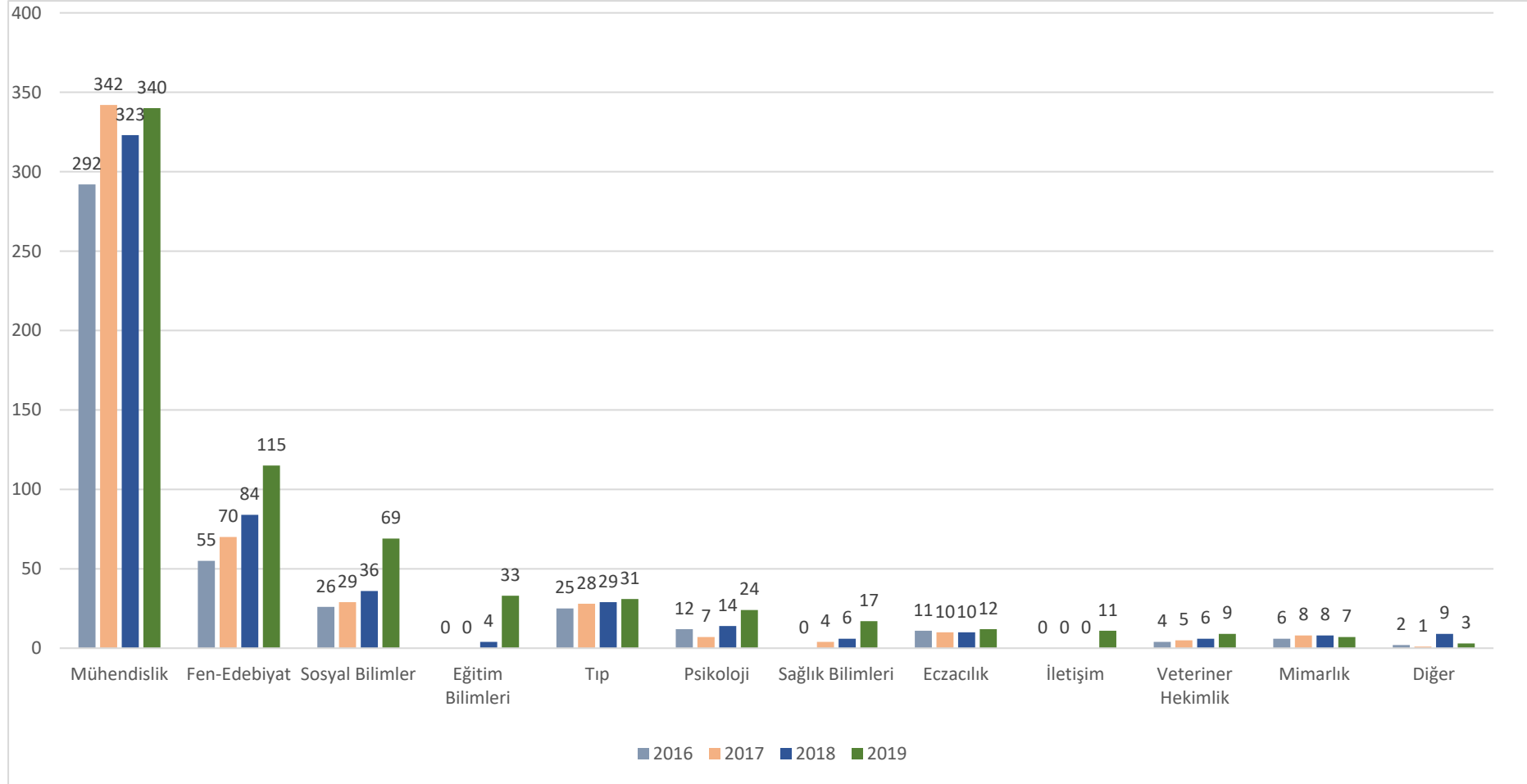
mühendislik programları arasında akredite olan programların oranı yaklaşık olarak %34,7'dir. Bununla birlikte fakülte düzeyinde akredite olan tıp fakültelerinde ise bu oran %39,7'dir.

Şekil 6'da en az 1 adet akredite programa sahip yükseköğretim kurumu sayıları yıllar itibarıyla verilmiştir. Buna göre akredite programa sahip yükseköğretim kurumu sayısı, 2016-2019 yılları arasında her yıl düzenli olarak artmıştır. Bu doğrultuda, 2016 yılına göre 2019 yılında akredite programı bulunan yükseköğretim kurumu sayısı %57 artmıştır.

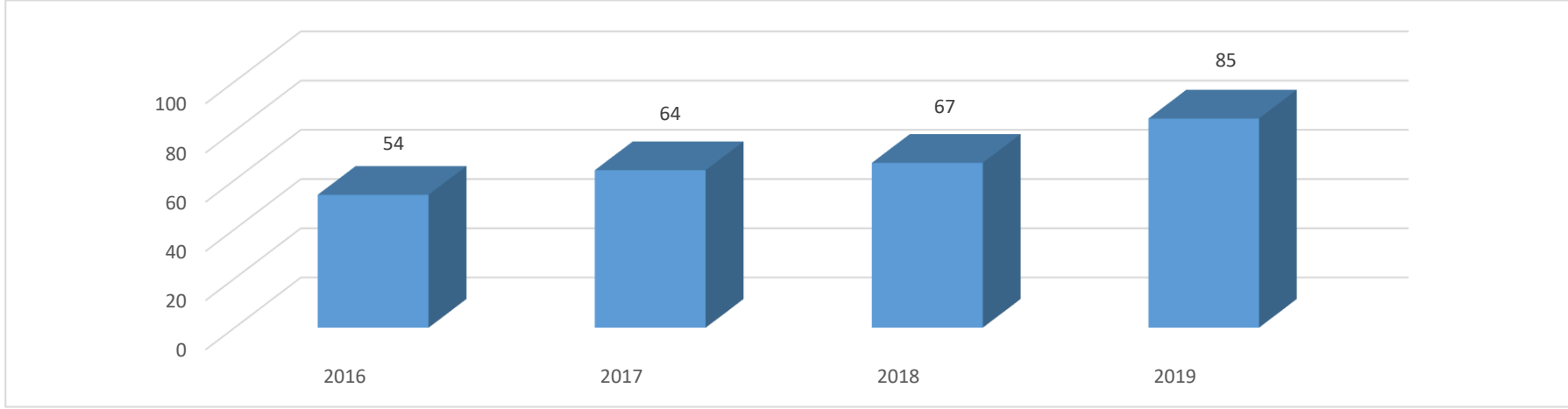
Şekil 7'de ise 2019 yılı itibarıyla 15 ve daha fazla akredite programa sahip yükseköğretim kurumları yer almaktadır. Buna göre, en fazla sayıda akredite programa sahip iki üniversite, İstanbul Teknik Üniversitesi ile Sakarya Üniversitesi'dir.

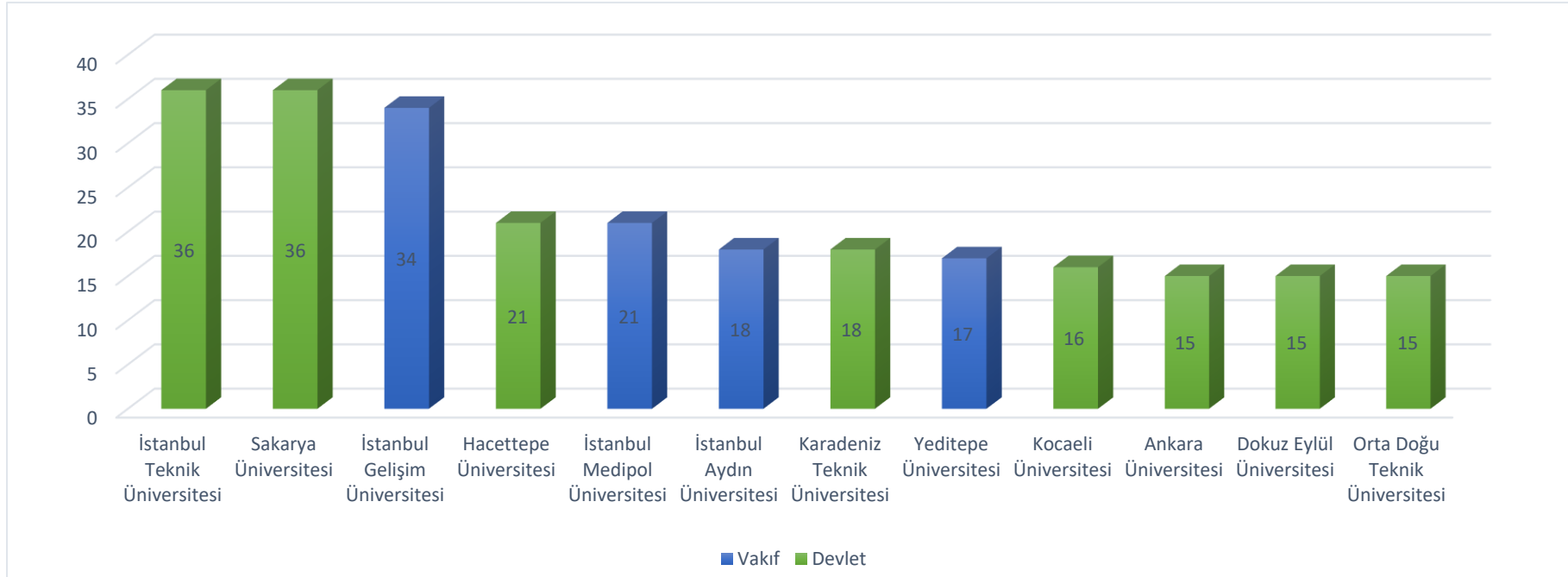
Şekil 4. Akredite Program Sayıları

Şekil 5. Akredite Program Sayılarının Alanlara Göre Dağılımı

Şekil 6. En Az 1 Adet Akredite Programa Sahip Yükseköğretim Kurumu Sayısı

Şekil 7. 15 ve Daha Fazla Akredite Programa Sahip Üniversite Verileri

3. Tematik Analiz Raporları Genel Değerlendirmesi

YÖKAK düzenli olarak ulusal akreditasyon kuruluşlarından, program akreditasyonu faaliyetlerinin sonuçlarını analiz eden genel değerlendirme raporları talep etmektedir. *Tematik Analiz Raporu* olarak ifade edilen bu raporların ayrıntılı olarak incelenmesi sonucunda elde edilen bulgular, tüm raporlarda bazı ortak konuların varlığına dikkat çekmektedir. İlgili akreditasyon alanına göre önem düzeyi farklı olmakla birlikte bu konular, “Güçlü Yanlar” ve “Gelişmeye Açık Yanlar” olmak üzere iki başlık altında toplanmış ve Tablo 3’te listelenmiştir. Bu tespitlere ilişkin ayrıntılı değerlendirmeler ise aşağıda ortaya konmuştur.

Tablo 3. Tematik Analiz Raporlarına Dayalı Olarak Oluşturulan Güçlü ve Gelişmeye Açık Yanlar

Güçlü Yanlar	Gelişmeye Açık Yanlar
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim Kalitesini Yükseltmeye Yönelik İsteklilik Akreditasyon Bilincinin Artması Şeffaflık ve Bilgilendirme Öğretim Üyesi ve Öğrenci İletişimi Değişim Programlarının Uygulanması İç ve Dış Paydaş Farkındalığı 	<ul style="list-style-type: none"> Paydaşlarla Sistemik İlişkiler Öğrenci Sayısındaki Yükseklik Devlet ve Vakıf Üniversiteler Arasındaki Farklılıklar Staj Uygulamaları Yönetim ve Koordinasyon Mezun İzleme Sistemi Kariyer Danışmanlığı

Güçlü Yanlar

Eğitim Kalitesini Yükseltmeye Yönelik İsteklilik

Kurumların mevcut eğitim kalitesinin geliştirilmesi konusunda kayda değer derecede istekli oldukları belirtilmektedir. Bu doğrultuda programlarda öğrenen merkezli eğitim, öğretim stratejisi ve etkinlikleri yapma konusundaki farkındalığın artması söz konusudur. Ayrıca güncel eğitim teknolojilerinin kullanımı konusunda da programların istekli oldukları ifade edilmiştir.

Akreditasyon Bilincinin Artması

Kurumlardan gelen program değerlendirme başvuru sayısının her yıl giderek arttığı ve üniversite yönetimlerinin de akreditasyon süreçlerini destekler nitelikte politikalar izlediği belirtilmekte ve bu durum, akreditasyon bilincinin arttığının bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, Yükseköğretim kurumlarının güçlü ve iyileştirmeye açık alanlarının tespit edilmesi konusundaki istekliliği de dikkati çekmektedir. Bu ilginin sonucunda, programların kalite seviyelerinin artarak gelişeceği ve dış değerlendirmeyi de içeren bir kalite kültürünün oluşacağı konusundaki hedeflere ulaşılmasına katkı sağlanacağı ifade edilmektedir.

Şeffaflık ve Bilgilendirme

Akreditasyon başvurusu yapan programlarda, program çıktılarının ayrıntılı bir şekilde tanımlandığı ve kamuoyu ile paylaşıldığı belirtilmektedir.

Öğretim Üyesi ve Öğrenci İletişimi

Programlarda öğretim üyeleri ile öğrenciler arasındaki iletişimin oldukça kuvvetli olduğunun gözlemlendiği ve öğrencilere ve öğretim üyelerine yönelik gerçekleştirilen bilimsel, sosyal ve kültürel etkinliklerin varlığının da söz konusu olduğu ifade edilmektedir.

Değişim Programlarının Uygulanması

Kurumlarda Erasmus, Farabi vb. değişim programlarının başarı ile uygulandığının görüldüğü belirtilmektedir. Ayrıca öğrencilere yönelik çift ana dal ve yan dal olanaklarının bulunduğu ve aktif olarak kullanıldığı ifade edilmektedir.

İç ve Dış Paydaş Farkındalığı

Akreditasyon süreci ile birlikte, eğitim amaçlarının belirlenmesi için iç ve dış paydaşlardan görüş alma konusunda farkındalığın arttığı gözlenmektedir. Ayrıca uygulama yapılan programlarda dış paydaşlar (kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları vb.) ile iş birliği protokolleri yapıldığının görüldüğü ifade edilmektedir.

Gelişmeye Açık Yanlar

Paydaşlarla Sistematik İlişkiler

Programlarda paydaş gereksinimlerinin belirlenmesine yönelik olarak paydaş görüşleri çeşitli yollarla (toplantılar ve anketler) alınmakla birlikte konuya ilişkin sistematik süreçlerin henüz tam olarak tanımlanamamış olduğu belirtilmektedir. Ayrıca iç ve dış paydaş toplantılarının sistematik hale gelmediği ve iyileştirmelerin programlara yansıtılmadığı belirlenmiştir. Programların yönetimine öğrenci katılımının sağlanmasında ve bilimsel bilginin kamu-özel sektör ile paylaşmada da (toplumu bilgilendirmede) eksiklikler söz konusu olduğu ifade edilmektedir.

Öğrenci Sayısındaki Yükseklik

Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının giderek arttığı ve bu durumun; akademik danışmanlık sisteminde sorunların yaşanmasına, fiziki altyapı yetersizlikleri ile teknik ve idari kadro yetersizliğine neden olduğu ifade edilmektedir.

Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Arasındaki Farklılıklar

Devlet üniversiteleri ile vakıf üniversiteleri arasında akademik kadroların nicelik ve niteliği açısından farklılıklar bulunduğu belirtilmektedir. Ayrıca, vakıf üniversitelerindeki lisans programlarında, akreditasyon ölçütlerinin öngördüğü asgari öğretim elemanı sayısının karşılanmasında ve nitelikli öğretim elemanlarının tutulmasında (kalıcı olmalarında) problemler yaşandığı ifade edilmektedir.

Staj Uygulamaları

Staj zorunluluğu olan programlarda staj uygulamasında sorunlar yaşandığı ifade edilmekte ve bu sorunlardan başlıcaları staj yeri bulmada yaşanan zorluklar ve stajın niteliğine ilişkin sorunlar olarak belirtilmektedir.

Yönetim ve Koordinasyon

Alan uzmanı (mezunu) olmayan öğretim üyelerinin programlara yönetici olarak atanmasının söz konusu olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca uygulama birimleri (hastane, laboratuvar vb.) ile eğitim birimleri (dekanlık, bölüm vb.) arasındaki koordinasyonun da geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Mezun İzleme Sistemi

Programlarda mezunların düzenli olarak izlenmesi, bu izleme sonuçlarına göre program güncellenmesinin sistematik bir yöntem ile yapılması ve bu çalışmaların nasıl bir süreç içinde yapıldığının belgelenmesi konusunda zayıflıklar olduğu ifade edilmektedir.

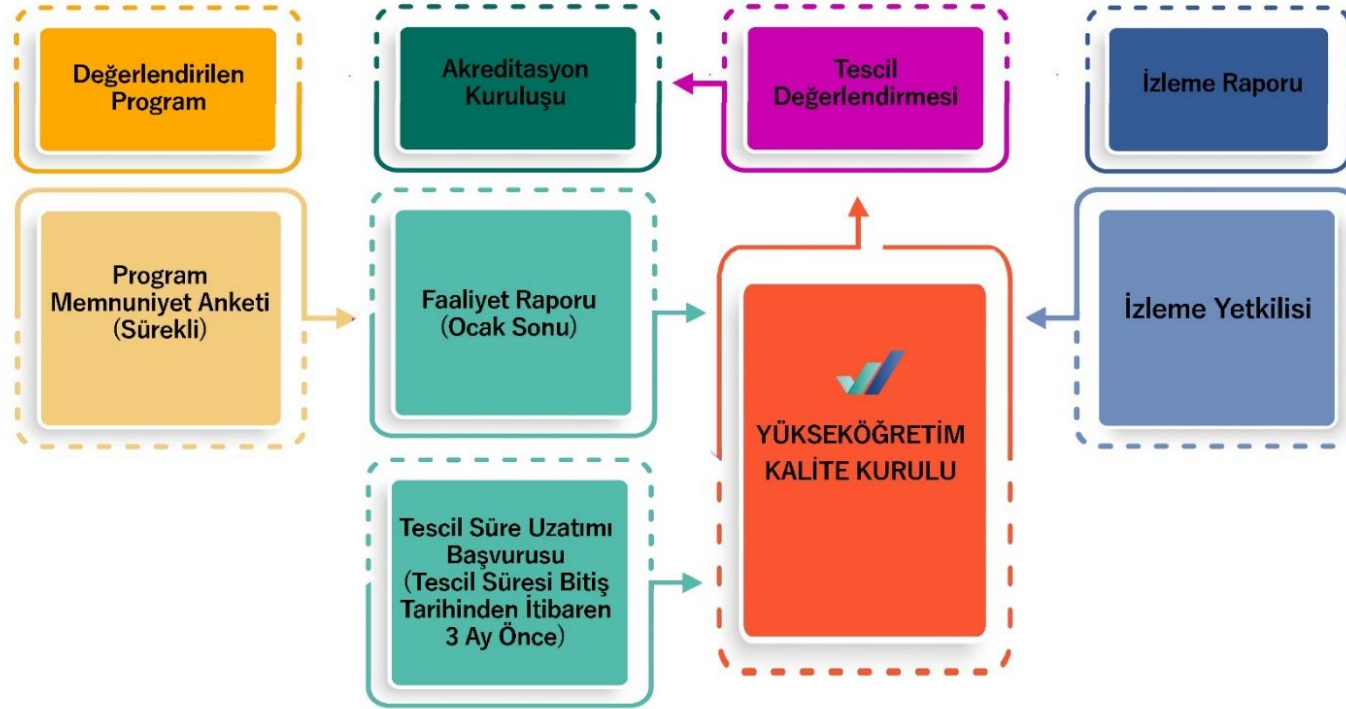

Kariyer Danışmanlığı

Öğrencilere kariyer planlaması konularında yönlendirecek danışmanlık hizmeti verilmesi konusunda eksiklikler olduğu belirtilmektedir. Bununla ilişkili olarak öğrencilerin kariyer sürecini etkileyecek alan dışı seçmeli ders sayısının yetersizliğine dikkat çekilmektedir.

4. İzleme Raporları Genel Değerlendirmesi

Ulusal akreditasyon kuruluşlarının yıllık faaliyetleri, YÖKAK tarafından “Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kuruluşlarının Yetkilendirilmesi, Tanınması ve İzlenmesine İlişkin Kılavuz”da yer alan ilkeler ve ölçütler esas alınarak izlenmektedir. Bu kapsamda izlenen süreç Şekil 7’de yer almaktadır.

Şekil 7. Ulusal Akreditasyon Kuruluşları İzleme Süreci

Yukarıda belirtilen izleme süreci kapsamında kalite değerlendirme tescil belgesine sahip 12 kuruluş, 2019 yılı Faaliyet Raporları'nı hazırlayarak Kurul'a sunmuştur. Ayrıca bu kuruluşlara Kurul tarafından atanan İzleme Yetkilileri tarafından saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Sürecin sonunda İzleme Yetkilileri; her bir kuruluş için, saha ziyareti ile Faaliyet Raporunu dikkate alarak İzleme Raporu hazırlamıştır.

Yukarıdaki süreç sonunda hazırlanan İzleme Raporları dikkate alınarak ulusal akreditasyon kuruluşları için "Güçlü Yanlar" ile "Geliştirmeye Açık Yanlar" belirlenmeye çalışılmıştır. Her bir akreditasyon kuruluşu için eksiklik ve önem düzeyi farklı olmakla birlikte bu güçlü ve gelişmeye açık yanlar, Tablo 4'te listelenmiştir. Bu tespitlere ilişkin ayrıntılı değerlendirmeler ise aşağıda ortaya konmuştur.

Tablo 4. İzleme Raporlarına Dayalı Olarak Gözlenen Güçlü ve Geliştirmeye Açık Yanlar

<i>Güçlü Yanlar</i>	<i>Geliştirmeye Açık Yanlar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Güncelleme Çalışmalarının Sürekliliği• Akreditasyon Süreçlerine İlişkin Genel Farkındalığın Artması• Şeffaf ve Açık Değerlendirme Süreçleri• Çıktı Odaklılık• Gönüllülük Esasına Dayalı Çalışmalar• Arşivleme Uygulamaları• Tematik Analiz Raporlarının Düzenli Yayınlanması• Etik İlkelere Bağlılık• Program Memnuniyetinin Yüksek Olması	<ul style="list-style-type: none">• İlgili Alanda Akreditasyon Bilincinin Geliştirilmesi• Değerlendirme ve İzleme Sürecinin Etkinleştirilmesi• Kurumsal Yapının Güçlendirilmesi• Bilgi Teknolojileri Altyapısının Geliştirilmesi• Kamuoyu Bilgilendirmelerinin Artırılması• İtiraz Süreçlerinin Geliştirilmesi• Tutarlılık Kontrolleri Sürecinin Etkinleştirilmesi• Uluslararasılaşma Etkinliklerinin Artırılması

Güçlü Yanlar

Güncelleme Çalışmalarının Sürekliliği

Kuruluşların genel olarak paydaşları ile güçlü bir iş birliği içinde olduğu ve paydaşlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda süreçlerinde sürekli olarak iyileştirmeler yaptıkları görülmektedir.

Akreditasyon Süreçlerine İlişkin Genel Farkındalığın Artması

Yükseköğretim programlarında artan akreditasyon bilinci ve kalite kültürü oluşturma konusundaki isteklilik, kuruluşlara olan ilginin artması açısından önemli bir güçlü yan olarak dikkati çekmektedir.

Şeffaf ve Açık Değerlendirme Süreçleri

Kuruluşların değerlendirme süreçlerine ilişkin kullandığı kriterler, uygulamalar ve kararlar konusunda ayrıntılı bilgileri herkesin erişimine açık şekilde ilan ettiği görülmektedir.

Çıktı Odaklılık

Kuruluşlar, akreditasyon sürecini (özellikle değerlendirme kriterlerini) çıktı odaklı oluşturma konusunda güçlü bir anlayışa sahiptir.

Gönüllülük Esasına Dayalı Çalışmalar

Kuruluşların genelinde gönüllülükle katkı sunan ve deneyim sahibi yöneticiler, değerlendiriciler ve idari çalışanların varlığı söz konusudur.

Arşivleme Uygulamaları

Kuruluşların yürüttükleri süreçler dahilinde çok ayrıntılı ve sistematik arşivleme uygulamalarına sahip oldukları görülmektedir.

Tematik Analiz Raporlarının Düzenli Yayınlanması

Kuruluşlar, ilgili oldukları alanlarda düzenli olarak tematik analiz raporu ortaya koymaktadırlar. Bu raporlarda, o alana ilişkin güçlü yanların, iyileştirme alanlarının ve çözüm önerilerinin de ayrıntılı olarak ortaya konduğu görülmektedir.

Etik İkelere Bağlılık

Kuruluşların her türlü faaliyetlerinde etik ilkelere bağlılığa önemli düzeyde dikkat ettikleri ve her türlü uygulama için bu bağlılığı kanıtlarla destekledikleri görülmektedir.

Program Memnuniyetinin Yüksek Olması

Akreditasyon faaliyeti yürütülen programların ilettikleri geri bildirimler incelendiğinde, kuruluşların yüksek bir memnuniyet derecesine sahip oldukları görülmektedir.

Gelişmeye Açık Yanlar

İlgili Alanda Akreditasyon Bilincinin Geliştirilmesi

Türkiye’de özellikle son dönemde akreditasyon faaliyetlerine ilişkin farkındalık artmakla akredite program oranları dikkate alındığında halen gelişmeye açık yanlar olduğu ortadadır. Bu açıdan bakıldığında akreditasyon kuruluşları tarafından ilgili alanlarda akreditasyonun önemine ilişkin bilgilendirme ve farkındalık artırma etkinliklerinin (sempozyum, konferans, söyleşi, iyi uygulama örnekleri paylaşımı vb.) düzenlenmesi önemli bir ihtiyaçtır. Ayrıca alana özgü akreditasyon yaklaşım ve uygulamalarını içeren yayınların (aylık bültenler, bilgilendirme raporları, sunumlar vb.) oluşturulması ve yayınlanması da akreditasyon bilincinin artırılmasında faydalı olacaktır.

Değerlendirme ve İzleme Sürecinin Etkinleştirilmesi

Akreditasyon süreçlerinde görev alan değerlendiricilere ilişkin görev dengesi ve değerlendirici çeşitliliği dikkate alınarak öğrenci değerlendirici başta olmak üzere değerlendirici sayısının (havuzunun) genişletilmesi önemli bir gelişim alanıdır. Ayrıca uygulamalı alanlarda değerlendirme süreçlerinde uygulayıcıların da yer almasının sağlanması gerekmektedir.

Değerlendirici eğitimlerinin artırılması ve sürekliliğinin sağlanmasının yanı sıra bu eğitimlerin değerlendiricilere objektif bir değerlendirme anlayışı kazandırmasının da sağlanması yerinde olacaktır.

Akredite programlara yönelik izleme uygulamalarının tanımlı süreçler dahilinde gerçekleştirilmesi ve uygulamaların çeşitlendirilmesi de önemli bir gerekliliktir.

Kurumsal Yapının Güçlendirilmesi

Kuruluşların kısa ve orta vadeli amaç ve hedeflerin oluşturması ve bunların performans göstergeleriyle izlemesine yönelik uygulamalara (stratejik plan, performans yönetim sistemi vb.) sahip olması, sürdürülebilir yapılara ulaşılabilmesi için önemli bir iyileştirme alanıdır. Ayrıca kuruluşların iş ve işlemlerini yürütmek üzere tam veya yarı zamanlı bir personelin istihdam edilmesi de üzerinde durulması gereken önemli bir konu olarak dikkati çekmektedir.

Bilgi Teknolojileri Altyapısının Geliştirilmesi

Kuruluşların genel olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinin akreditasyon süreçlerinde kullanımı konusunda önemli eksiklikleri olduğu görülmektedir. Bu kapsamda; başvuru, değerlendirme ve izleme süreçlerinin yürütüleceği çevrimiçi bir süreç yönetim sisteminin kullanıma alınması yerinde olacaktır.

Kuruluşların resmi internet sitesinin kullanılabilirliğinin artırılması da önemli bir gelişim alanıdır. Bu kapsamda ayrıca, paydaşların görüş, öneri ve şikâyetlerini etkin ve hızlı bir şekilde iletebileceği platformların (örneğin internet sitesinde bir menü açılması) oluşturulması da gündeme getirilebilecektir.

Arşivleme uygulamalarındaki başarının yanı sıra dijital arşivleme uygulamalarının tanımlı ve sistematik hale getirilmesi önerilmektedir.

Kamuoyu Bilgilendirmelerinin Artırılması

Kuruluşların kamuoyu bilgilendirmelerinin artırılmasına yönelik olarak, akreditasyon kesin raporlarını herkesin erişimine açık olacak şekilde yayınlaması ve Öz Değerlendirme Raporları ile Faaliyet Raporları'nı düzenli olarak ve tüm paydaşların erişimine açık olacak şekilde paylaşması önerilmektedir.

Kuruluşlar tarafından yayımlanan ve akreditasyon faaliyetlerinin irdelendiği tematik analiz raporlarının etki düzeyinin artırılmasına yönelik uygulamaların (çalıştaylar, alan bazlı değerlendirme raporları vb.) gerçekleştirilmesi yerinde olacaktır.

İtiraz Süreçlerinin Geliştirilmesi

Kuruluşların her türlü kararına ilişkin itirazı mümkün kılacak şekilde düzenlemeler yapılması önemli bir iyileştirme alanıdır.

Yürütülen süreçlere ilişkin ortaya çıkan şikayetlerin toplanması, değerlendirilmesi ve izlenmesine dair süreçlerin tanımlanması da yerinde olacaktır.

Tutarlılık Kontrolleri Sürecinin Etkinleştirilmesi

Tutarlılık kontrollerine ilişkin süreçler tanımlı olmakla birlikte tutarlılık uygulamalarının nasıl gerçekleştirildiğine, hangi analiz yöntemlerinin kullanıldığına ve tutarsızlık tespiti durumunda hangi önlemlerin alındığına ilişkin süreçlerin tanımlanarak uygulamaya geçirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, Tutarlılık Kontrol Komiteleri tarafından oluşturulan Tutarlılık Kontrol Raporları'nın arşivlenmesi ve bu raporlardaki değerlendirmeler doğrultusunda iyileştirmelerin yapılmasına ilişkin süreçlerin işletilmesi de gerekmektedir.

Uluslararasılaşma Etkinliklerinin Artırılması

Özellikle ulusal alanda önemli derecede tecrübe sahibi olmuş kuruluşların uluslararası akreditasyon çalışmaları için hedef bölgeler (örneğin Balkan Ülkeleri, Türki Cumhuriyetler gibi) seçmesi ve bu bölgelere yönelik faaliyetler gerçekleştirilmesi, yeni bir iyileştirme alanı olarak dikkati çekmektedir. Bu kapsamda, uluslararasılaşma faaliyetlerini yürütmek üzere çalışma grupları (Uluslararası Faaliyetleri Geliştirme Çalışma Grubu, Uluslararasılaşma Çalışma Grubu vb.) oluşturulması önerilmektedir. Ayrıca kuruluş resmi internet sayfalarının yabancı dil versiyonlarının oluşturulması da uluslararasılaşma çabalarına önemli katkı sağlayacaktır.

“

yokak@yokak.gov.tr

@ykalitekurulu

Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığı

Üniversiteler Mah. 1600

Cad. No:10 06800

Bilkent / Ankara / Türkiye

0 (312) 298 78 83